

Thomas Fazi: JE TO UŽ ZELENSKÉHO KONEC?

- CZ24 News | 20. prosince 2023

Od ruské invaze na Ukrajinu je západní veřejnosti předkládán příběh ukrajinské fronty, která je neochvějně odhodlána dosáhnout úplného vojenského vítězství nad Ruskem. V posledních několika týdnech se však toto vyprávění začalo hroutit.

Navzdory neúspěchu ukrajinské protiofenzívy podporované NATO, který je nyní [všeobecně přijímán](#), se Zelenskyj nadále drží maximalistického narativu o vítězství za každou cenu – Ukrajina musí pokračovat v boji, dokud nezíská zpět každý centimetr ztraceného území, včetně Krymu, a s Putinem by se nemělo vyjednávat. Je to pochopitelné: na dosažení tohoto cíle vsadil vše – cokoli menšího by pravděpodobně znamenalo konec jeho politické kariéry.

Zelenského pozice se však jeví jako stále izolovanější. Jak [napsal](#) Simon Shuster v časopise Time, „samotní Zelenského spolupracovníci jsou vůči [současné] politice krajně skeptičtí“ a prezidentovu víru v konečné vítězství Ukrajiny nad Ruskem popisují jako „neochvějnou, hraničící s mesiášstvím“.

Počátkem listopadu se pro The Economist [nevyjádřil](#) nikdo jiný než vrchní ukrajinský velitel, generál Valerij Zalužný, že válka s Ruskem se dostala do patové situace a mění se v dlouhou opotřebovací válku – válku, v níž má Rusko převahu. Mnozí to pochopili tak, že generál se domnívá, že nastal čas vyjednat s Ruskem dohodu. To vedlo k veřejné konfrontaci mezi Zalužným a Zelenským, který generálovu hodnocení vytkl a zopakoval své odmítnutí vyjednávat s Moskvou o jakékoli dohodě o příměří.

Od té doby rivalita mezi oběma přerostla v naprostý boj o moc. Podle ukrajinského zpravodajského webu [Ukrajinska pravda](#) Zelenskyj považuje Zalužného popularitu za politickou hrozbu – a nedávné události prezidentovy obavy jen posílily. Armáda je podle něj skutečně rozdělena na ty, kteří jsou podřízeni Zalužnému, a na ty, kteří jsou loajální veliteli pozemních sil Oleksandru Syrskému, Zelenského spojenci.

Zalužnyj však nebyl v kritice Zelenského sám. Minulý týden kyjevský starosta Vitalij Kličko veřejně [podpořil](#) Zalužného výroky o válce a prohlásil, že Zelenskyj „platí za chyby, které udělal“. Na začátku tohoto měsíce se do popředí dostal také dlouhodobý konflikt mezi Zelenským a bývalým prezidentem Petrem Porošenkem, když ukrajinské úřady [zabránily](#) bývalé hlavě státu opustit zemi na plánované setkání s maďarským premiérem Viktorom Orbánem.

Podle jeho kritiků je to důkazem Zelenského stále autoritářštějšího ovládání země. „V určitém okamžiku se již nebudeme lišit od Ruska, kde vše závisí na rozmaru jednoho člověka,“ [řekl](#) Kličko v rozhovoru pro Der Spiegel. O „autoritářském regresu“ [hovořila](#) i Ivanna Klymushová-Cyncadzeová, bývalá Porošenkova vicepremiérka.

Zelenskyj však nečelí kritice jen kvůli dalšímu postupu Ukrajiny; někteří nyní tvrdí, že celá strategie byla od počátku zpackaná. Oleksij Arestovyč, bývalý Zelenského prezidentský poradce, který se nyní stal jeho kritikem, nedávno [napsal](#), že „válka mohla skončit Istanbulskými dohodami a pár set tisíc lidí by ještě žilo“, čímž narážel na kolo mírových rozhovorů, které se uskutečnilo v březnu a na začátku dubna 2022 a které zprostředkovalo Turecko.

Při té příležitosti dosáhli ruští a ukrajinští vyjednavací předběžné dohody o obrysech vyjednaného prozatímního řešení – podle níž Rusko souhlasilo se stažením vojsk podél linie před 24. únorem 2022 výměnou za neutralitu Ukrajiny -, ale dohodu údajně zablokoval Boris Johnson a [zástupci amerického](#)

[ministerstva zahraničí](#) a Pentagonu. Dokonce i David Arahamia, předseda parlamentu Zelenského vlastní strany Sluha lidu, který vedl ukrajinskou delegaci v mírových rozhovorech s Moskvou, nedávno [prohlásil](#), že Rusko bylo „připraveno ukončit válku, pokud přijmeme neutralitu“, ale že rozhovory nakonec zkrachovaly z několika důvodů – včetně Johnsonovy návštěvy v Kyjevě, kde informoval ukrajinské představitele, že by měli pokračovat v boji.

Zelenskyj však nečelí jen rostoucí opozici ze strany konkurenčních politiků a armády, ale také ze strany obyčejných Ukrajinců. Po celé zemi začaly do ulic vycházet rodiny vojáků, které [požadují](#) omezení délky vojenské služby a návrat těch, kteří sloužili 18 měsíců a déle, a také informace o více než 15 000 vojácích, kteří jsou nezvěstní v boji. Mezitím [petice](#) požadující změnu mobilizačních pravidel dosáhla hranice 25 000 podpisů, aby se jí mohl zabývat prezident, což ještě více zkomplikovalo Zelenského snahu o navýšení počtu vojáků, kterou již brzdí [masivní vyhýbání se](#) odvodům.

Tato rostoucí vlna nepřátelství vůči prezidentovi – a ukrajinské válečné strategii obecně – znamená, že jeho politická budoucnost se zdá být stále více zpochybněna. Podle nedávného [průzkumu](#) veřejného mínění jsou nyní hodnocení Zelenského a Zalužného téměř totožná, zatímco [podle](#) časopisu The Economist důvěra v prezidenta klesla na 32 %. Jiný [průzkum](#) stále označil Zelenského za favorita, ale s rostoucí podporou jak Porošenka – na druhém místě –, tak Zalužného (který, nutno podotknout, zatím neprojevil žádné politické ambice).

Nemělo by nás tedy překvapit, že Zelenskyj nedávno [vyloučil](#) konání voleb, původně plánovaných na březen příštího roku, s odkazem na problémy s bezpečností a financováním. Většina Ukrajinců prý toto rozhodnutí [podporuje](#), ale to neznamena, že Zelenského problémy skončily. Koneckonců neúspěch protiofenzívy vyvolává odpor i mezi jeho západními podporovateli, kteří si uvědomují, že Ukrajina si na bojišti svou pozici pravděpodobně nezlepší.

Někteří západní analytici vykreslují ještě chmurnější obrázek a konstatují, že Ukrajina není ani schopna bránit územní status quo. „Každá kategorie je ve prospěch Ruska a bude se i nadále naklánět v jeho prospěch,“ [tvrdí](#) bývalý podplukovník americké armády Daniel Davis, starší spolupracovník a vojenský expert ve společnosti Defense Priorities. Dokonce i generální tajemník NATO Jens Stoltenberg [uvedl](#), že NATO „by mělo být připraveno na špatné zprávy“.

Vzhledem k takovému rozšířenému pesimismu klesly nové přísliby pomoci Ukrajině na nejnižší úroveň od začátku války, jak vyplývá ze [sledování](#) pomoci Ukrajině, které provádí německý Kiel Institute. Členské státy EU se již několik měsíců snaží dosáhnout dohody o balíčku pomoci Ukrajině ve výši 50 miliard eur, především kvůli odporu Maďarska, a není žádným tajemstvím, že evropští představitelé jsou válkou na Ukrajině „unaveni“, jak nedávno řekla Giorgia Meloniová dvěma ruským vtipálkům, kteří se vydávali za úředníky Africké unie. Vojenská patová situace posiluje v [Německu](#) – a v [britských diplomatických kruzích](#) – názor, že jednání s Moskvou by bylo v nejlepším zájmu Ukrajiny.

Na druhé straně Atlantiku je mezitím podpora Zelenského strategie rekordně nízká. Stále [zoufalejší pokusy](#) Bidenovy administrativy přesvědčit Kongres, aby schválil nové kolo nouzového financování Ukrajiny, minulý týden opět selhaly, když Senát [zablokoval](#) další návrh zákona o pomoci. V některých ohledech je Biden v podobné pozici jako Zelenskyj: systematicky sliboval úplné ukrajinské vítězství a odmítal vyjednávat s Putinem, takže se pochopitelně obává udělat před příštími volbami obrat. V amerických obranných kruzích však [roste povědomí](#) o tom, že vleklý konflikt by vážně ohrozil zájmy USA.

Jedním ze způsobů, jak si Bidenova administrativa může zachovat tvář, by mohlo být „zmrazení“ konfliktu na určitou dobu – přinejmenším do amerických voleb – prostřednictvím nějaké neformální

dohody s Ruskem. Tato strategie však přináší vlastní problémy: nejenže není zdaleka jasné, zda by Rusko souhlasilo se zmrazením války, dokud má taktickou výhodu, ale také by vyžadovala získat Zelenského na svou stranu – nebo ho dostat ze hry.

Z pohledu USA by byla demokratická změna režimu na Ukrajině pravděpodobně vhodnějším řešením; ale jak bylo uvedeno, volby v tuto chvíli nejsou na pořadu dne. To však neznamená, že změna nepřijde; pokud něco, tak to jen zvyšuje riziko, že se Zelenského odpůrci – uvnitř i vně země – pokusí zbavit jinými prostředky. Ostatně sám Zelenskyj nedávno [vyjádřil obavy](#), že se na Ukrajině chystá nový převrat majdanského typu – i když z těchto plánů obvinil Rusko, nikoli místní nepřátele. Bez ohledu na to, nakolik je tento scénář věrohodný, vypovídá o Zelenského měnícím se postavení na světové scéně: jak západní země a důležité segmenty ukrajinského establishmentu hledají strategii odchodu, Zelenskyj již není vnímán jako přínos – ale jako přítěž.

AUTOR: Thomas Fazi Překlad: zvedavec.news

[ZDROJ](#)